

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor. . . fill.	Egy évre . . . 10 kor. . . fill.	Egy évre . . . 10 kor. . . fill.	Egy évre . . . 10 kor. . . fill.
Fel évre . . . 5 . . . fill.	Fel évre . . . 5 . . . fill.	Fel évre . . . 5 . . . fill.	Fel évre . . . 5 . . . fill.
Negyed évre . . . 2 . . . fill.	Negyed évre . . . 2 . . . fill.	Negyed évre . . . 2 . . . fill.	Negyed évre . . . 2 . . . fill.
Egy hónap . . . 1 . . . fill.	Egy hónap . . . 1 . . . fill.	Egy hónap . . . 1 . . . fill.	Egy hónap . . . 1 . . . fill.
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Uj. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször
 jelölt hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden szó
 4 fillér.

Megbecstelenített ősi erényünk.

Debreczen, április 30.

Motto: „Mindenekelőtt független magyar nemzeti hadsereget követelünk, mert e nélkül Magyarország nem állam, csak alárendelt tartomány.”

Mi az állam? Egy olyan élő valóság, a melynek teste egy földterület, léleke egy nemzet és lelke egy főhatalom. Ez a három tényező kifejezi egy államnak létfeltételét. Ez a három tényező minden államnak szent háromsága. Ebből bármelyik hiányozzék, vagy bármelyik legyen megbénítva: meg van ígatva létfeltételeiben az állam. Elveszíti vagy az alapot, melyen épült, vagy a levegőt, melylyel táplálkozik, vagy a lelket, mely nélkül elzüllik. Állam-e Magyarország? Nem. Mert hiányzik a lelke.

Nincs magyar főhatalom.

A főhatalom nem magyar és nem is magyar földön van, hanem osztrák és Ausztriában van: Bécsben. A főhatalom nem a budapesti országgyűlés, nem az u. n. magyar parlament, hanem a bécsi reichskrigs miniszterium és a bécsi kamarilla. Ezeknek kezében van a főhatalom. (Egy millió 2-3 száz ezer katona felfegyverkezve.)

Ők akarnak és az ő akaratjuk parancs. Mi pedig teljesítjük a parancsot.

Madárröptében.

(Debreczentől—Szegedig és vissza.)

A „Debreczen” eredeti farszája.

1.

Magyar vasuton való utazásról van szó. Tehát nem epp feekeszerű szárnyaláshoz hasonlítható a röptés, hanem a hogy a lomha tuzó verdesi, csapkodja kövér kuszri szárnyát.

Számos dicséretre méltó tulajdonságai vannak a magyar vasutaknak, de hogy — a gyorsvonati közlekedésektől eltekintve — a többi vonalokon meglehetősen kényelmesen, ácsorgással és kuncsorgással történik a személy forgalom bonyolítása, azt bizonyíthatja minden szerencsétlen „pasasér”, ki valaha Debreczentől Szeged felé, avagy Szegedtől Debreczen felé utazott. En a mult héten utaztam ezen a vonalon, tehát nem esodalom, hogy öszülnek a fürteim. És mivel az uti naplóban mindig van valami kedves közvetlenség, tehát némely tanulságos véleményt elmondok. Boesássanak meg, hogy még erre is rávetemedtem.

egy idegen nemzetközi cimboraságnak parancsát.

Állam-e Magyarország? Nem. Mert ha állam lenne, akarata is lenne, olyan suverain akarata, melylyel maga fölött szabadon rendelkezik és idegen hatalmat nem ismer. Magyarországnak nincs suverain akarata, mert nincs magyar nemzeti hadserege, mely a magyar állam becsületét feltétlenül és moesoktalanul megoltalmazza a világ előtt és a magyar nemzet akaratának érvényt szerezzen a magyar korona területén.

Mindezen okokból folyólag alábbvaló Magyarország, mint akár Montenegro, akár Szerbia, mert ez utóbbiak államok. Magyarország pedig nem állam, mert nem áll őrt, nem őrködik saját vagyonra, becsületére és szabadságá fölé. Nincs nemzeti hadserege a magyarnak, melylyel tulajdon vagyonát, becsületét és szabadságát a kapzsi osztrák támadások és erőszakoskodások ellen megoltalmazza.

Gyermekeink vagy nyomoréknak — fegyverképtelenek — vagy társadalmi szédelőknak, vagy szolgálékkü önző röpököknak maradnak. Ezek a nemzet gyaszszalakjai, kik a fegyverforgatáshoz nem értenek, legfőleg ha párbajozni kell utczabetyárságból.

A kiket pedig a gondviselő isten fegyverképes, erőteljes férfinak alkotott, hogy legyen katona, az több-

nyire elveszett a hazára nézve, az többé nem magyar, hanem osztrák. Annak szabadakarátát és hazaszeretetét lefejezik, annak lelkéből kitorlik a legszentebb erényt, a magyar nemzeti becsületet, önérzetet és lélkileg elvadítják és elidegenítik tőlünk annyira, hogy tulajdon apját és anyját is föbe lövi, ha úgy parancsolja a bécsi reichskrigs miniszter és a bécsi kamarilla. Szégyenünk, gyalázatunk, hogy nincs a magyar nemzetnek hadserege, mely megoltalmazhatná a magyarapákat és anyákat — osztrakká kiforgatott tulajdon véreik ellen.

Ime, így néz ki független nemzeti hadsereg nélkül Magyarország!

Publicista.

A tüzhely védelme és az állami dédelgetés.

Debreczen, április 30.

E napokban Szabadka városának közgyűléseből első szikra pattant ki annak az országos mozgalomnak, amely a kisbirtokos osztály ház és földtulajdonát akarja megvédelmezni oly módon, hogy vagyonának bizonyos minimális része mentesítse a vegrehajtás ellen. Ugyanakkor várja az ország a pénzügyminiszterétől a legfőbb állami vegrehajtótól, hogy módot keres arra, hogy az Adriának adott adóprivilegiumok-

gyúrt galléros, bozontos fekete szakallu, betegszinü, nagyon is szedett-vedett városi öltözkü görnyedt alak, kevésbe volt festői megjelenés. Az öreg vasuti portás meg is szóitotta:

— Kerem, hol a jegy? Ide csak másodosztályu билетával szabad bejönni.

A betegszinü polgártárs váltig szabadkozott, hogy a jegyet még csak ezután fogja váltani és hogy az tényleg a második osztályu kocsira szóló jegy lesz.

A portás tamaskodott ebben.

Tehát kilépett a bozontos feketeszakallu, beteges színü, nyurga, görnyedt férfi a teremből, a kötelességtudó öreg portás önelegülten tekintett utána. De nemsokára nyílt az ajtó és ő visszatért. Csak ennyit mondott a férfiu:

— Nü!!!

Az érekszoborként komoly és kemény öreg portás némán oldalgott el. Mert az a két uti jegy, melyet a betegszinü férfi felmutatott zöldhasu, másod osztályu kocsijegy volt. Szerintem a tanulság ebből az,

A debreczeni vasuti állomáson van egy öreg portás, különben tapasztalatom szerint a vasuti portások többnyire öregek és gorombaság tekintetében merköznek a legélemedettebb vasuti jegy lyukasztóval, majdnem afele ellenőri mordhaguak, akik a jámborul szendergő utas szeméből habozás nélkül képesek kiverni a mézes szárnyu almot, mondván:

— Mutassa csak a jegyét.

Ejtel felé bandukolt az óra mutató. Nyílt a másodosztályu váróterem ajtaja, a Bartha Miklós által megénekelt „Khazar földrói” szakadt, hasonlatos két alak lépett be. Az egyik hosszú fehér szakallas tiszteltre méltó agg volt. Szent ünnepi napon Hajdu-Nánáson láthatni ily előírasszerinti, terdnadragos öreg alakokat, kik egész életükön keresztül buvárkodnak az irások könyvében.

Mondhatom, hogy a világhíres zsidóképek festőjének, Kaufmann mesternek az esetjére méltó lett volna ez a bibliabeli megjelenésü aggastyán. Már a kísérője fel-

nek legalább a bántó, a törvények előtt való egyenlőséget kiesüfőlé elemi küszöböltessenek ki. Hírek szállongottak előre, a melyek valószínűvé tették, hogy a könyörtelen adóztatás eme klasszikus országában nem történik meg ez a nyilvános privilegiumok osztogatása. Jó lett volna minden korrektúra, csak ne hagyatott volna meg az az állapot, hogy lehet az üzletnek, a vállalkozásnak olyan államilag támogatott területe, ahova sem az adókövetés, sem az adóelhajtás be nem léphet, lévén, onnan, országos törvényvel kiltva minden olyan állami közeg, aki az államfentartáshoz szükséges anyagi eszközt meri követelni a törvény erejénél fogva.

Hogy ez megtörténhetett, azért Lukacs Laszlo pénzügyminiszter viseli a felelősséget. Ő uralkodik az adónak egész nagy területén. De ő a korlátlan ur mindenütt, ahol az állam pénzerejének az igénybevételeiről van szó. A viszonyoknak meg nem felelő adózási rendszer, a földadó túlmagassága, amelynek a leszállításra tett homályos miniszteri ígéret bizony kevesebbet nyom, mint az a sok megismételt kijelentés, melyvel megtagadta ennek a termelő osztálynak súlyosadó adónak mérséklését.

Szabadkán homesteadot követel a törvényhatóság. Ebben persze henni van az is, hogy az adótarozás nem lehet jogezim a haz és földtulajdon megbontására. Mert e nélkül illusorius az egész mozgalom. Mj legalább annak tartjuk, mert figyelemmel kísérve a legkisebb birtokok pusztulását, nagyon sokszor tapasztaltuk, hogy a már végteleen felaprózott parcellákba, a polgári törvény útján peresített, terhek alatt roskadozó apró házakba legelőször az állami végrehajtó vajta bele eskányát. A szabadkai mozgalom bizonyára tovább fog terjedni. A választok a közszükség nyomása alatt egyre szaporodó reverzalások

hogy az utasokat nem mindig a kaputrokk után kell becsúlni.

Hanem az aztán az igazi ezudarság, melyet a vasutak vezetői a helyi, a kocsiban való takarékoskodással követnek el. Meg a fobb vonalokon, meg az éjszakai utazások alkalmával sem bocsajtának az utazó közönség rendelkezésére elég kocsit, különösen a másod osztályú kocsikban van nagy hiány. Meg szerencsés, a ki ülőhelyet kaphat. Sokan a folyosókra szorulnak ki, alvásra, pihenésre, de hogy lehet s. o. Amerikát ezafölják sokan, de ott, ha úgy tetszik, meg zongorázhatnak is a vasuti kocsikban az utasok. Nalunk egyebet sem eszelekesnek — pénzért — az utasokkal, mint görönbáskodnak az alkalmazottak Görönbáskodnak és az utazás kényelmetlenségeit igyekeznek növelni. Mint az egyszeri vasuti jegyvizsgáló, kitől midőn helyet kért, egy bizonyos utas, az ezüst zsinóros „máv.” uraság azzal fizette ki:

— Nem vagyok én helyszerző! . . .

Már pedig, kérem, senkinek sínes kedve a függönyzött rekeszekben szendergő alvó szörnyetegekkel birkózni, kiknek jó borralalók fejében szokott megkülönböztett helyeket adni az érdemes kalauz. Az ilyeneket tehát atalja a „máv” ember há-

közé okvetlenül bele fogják venni ezt a követelést is és annyival több igaz tartalma lesz az ő követelésöknek, amenynyivel több privilegiumot osztogat az állam az adózás terén.

Ha milliós bankok és részvénytársaságoknak az állam kiapadhatlan bőség szarujából egyre-másra ontja az adó- és illetékkedvezményeket: akkor azoknak a millióknak, a melyek a szegény emberek apró fillereiből és koronáiból az ország egész területén elhelyezkedve vannak, megnyílik a joguk — ha egyébre nem is, legalább kimeletre.

Ami az állam sohasem eszelekedett. Mert a fiskalizmus, ez az igazán osztrák hagyaték, az egész alkotmányos kormányzaton keresztül mindig ugyanaz volt, csak a keretek változtak. Es nem is az abszolút korszakból a magyar kormányzat tehetetlenségere valló kódexekkel dolgozik. Modern csak ott lón, a hol valami modern intézmény, bank, avagy egyéb vagyonszerző részvénytársaság a boldogulásának jelentékeny eszközeül abból valamit kitudott szajtatani.

Az összes adó és illetékkedvezmények kivéve azokat az alig szambavehető értékeket, amelyek nagy fáradsággal, a kormányzat óriási ellentállásának a leküzdése után a szövetkezeti alakulások egyenmelyikének vivattak ki, jötekonny hatásukat nem éreztettek lefelé. Azok mind egytől-egyig nyereségtetelei a részvénytársaságoknak s ez kifejezésre nemcsak közgazdasági aktivitásában jutnak, hanem az osztalékban is. Ez pedig a részvényesek magán dolga, a mire állami eszközöket fordítani nem lehet. Ma már annyira kellett haladnunk, hogy ilyen mesterseges eszközökkel ne dolgozzunk, ha a gazdasági élet realitásaira valamit adunk.

borgatni. Inkább bírkózzék, kellemetlenkedjek az utitársával az utas vagy pedig ténferegjen kint a folyosón, míg a lábai el nem zsibbadnak.

A diszvácsorás, diszszónoklós Hegedüs vasuti miniszter ur nagyon szokta a mellett verni, tehát — esülokre magyar — nézzük, hude az utazó közönség érdekeiben is valamit eszelekedni? Szerintem mégis nem a közönség van a vasutasokért, hanem a vasutasok a közönségért. Ha már oly nagy „kultur állam”-nak tartjuk magunkat, saját érdekünkben kívánatos a pokróczkodást és egyéb „s i n b e t y á r k o d á s t” a vasuti forgalmi életből kerlelhetetlenül küszöbölni ki. És talán nagyhangu Hegedüs polgármiszter ur is elősmeri, hogy a vasutakért hozott száz milliók fejében a kényelmes utazást legalább megérdemli ez a birka módra nyírt jámbor közönség?

De most zsákodi Hegedüs polgármiszter urnak még egy furesa eljárása is eszembe jut. Az az igazán Zsákonon sem elfogadható eljárás, a melyvel ő nagy méltósága, Zsáked gyöngye és nemesi ura, ujság író és ujságíró között különbséget tesz. A kormánypárti ujságírók zsebébe szintugy kéretlenül is repül a vasuti állandó szabadjegy, bezzeg a kuruczabb indulatu ellenzéki

A modern állam nem osztogathat privilegiumokat, mert ezeket mindig megfizeti valaki. Legtöbbször a nép, a mely annál inkább elfordul az államtól, mennél inkább fölismeri, hogy az egyenlőség a közteher-viseles csak akkor törvény, ha az ő reá rak terheket.

A bolond doktor és az okos doktorok.

— Budapesti levél. —

Volt nekem egy igen bolondos rokonom, vidéki orvos, aki a silány prakszis mellett raert arra is, hogy egy kis filozófiával nézdegéljen körül a világban. Az ilyen vidéki ember voltaképen rá van utalva a bölesekedésre, mint a mindennapi kenyerre. Agyomuna magát a nélkü . . . Hogy ne érdemen tessék megbízni az én doktoromban, elmondom azt is, hogy sok mindenféle fegyelmi vizsgálat után vegre is elesaptak a megyéből s az én doktorom paraszt lett. Vagy harmincz holdon garázdálkodik két ökrrel, voltaképen azonban eltűnődik azon, hogy hogyan dolgozik az ökör, meg a béres s ő maga egy-egy rossz szivaron ragódvá, napokig szólanul hamulja az eget. Ugy kell lenni, hogy gondolkodik s ugy kell lenni, hogy a gondolkásban sokszor összeütközésbe kerül a renddel. Máskülömben nem esapta volna el a vármegye.

Ez az ember beszélgetett nekem arról hogy mi lenne az ideális orvos. Egy olyan tudományos fórum, amelynek szolgáltatásait ki teljesen az élet meg a halál. Bürokratikus kikötések nélkül. Az orvos a maga tudománya alapján állva, tudja azt, hogy melyik emberélet mennyit ér s ha orvossággal kell gygyítani, gyogyít azzal, ha már csak a halál az orvosság, ugy következzék hat el hát a halál. Az elmúlástól — mondta a bolondos falusi orvos — nem kell annyira félni, mint az élet némely különös nyomorúságaitól. Persze nem anyagi

ujságíró lelkét is kiteheti, még se jut — a közvagyonból — ilyen kegyhez . . . Pedig szomorú tapasztalatok bizonyítják, hogy a „potya” egyformán és pártkülönbség nélkül izlik. Csöppet sem helyeselhető tehát zsákodi Hegedüs urnak a szabadjegyekkel való ezen pártoskodószagu eljárása. Vagy tessék minden igazolt ujságírónak a kedvezményt megadni, mert hisz a vasutak fentartásához pecsovics, mint kurucz egyiránt járul, — vagy pedig, a mi leghelyesebb volna, tessék ezeket az állandó, potyajegyeket véglegesen törölni, mert én nem tudom azt felfogni, megérteni, hogy miért utazzek az ujságíró a vonaton ingyért, mikor a néptanítóknak a keserves fillereiből a jegyért fizetni kell. Nöde persze a szegény néptanító a potyajegyért nem tudna a zsákodi és egyéb minisztereknek — az ujságok türelmes hasábjain terjesztett — hazug diesszavakat írni. . . . Már pedig Zsáked gyöngye a redakciók tintas íróasztala mellől és az olombetűs szedő szekrényekből emelkedett a nagyméltósagu székbe, csak most aztán az „Adria” hullámai ki ne sodorjak onnét. Külömben ő nagy méltósága rászolgált arra is, hogy Pokrócz Adámekkel utána kiáltsa az egész ország:

— Mehet!!!

Szabad Hajdu.

bajokról van szó. Azokat le lehet verni valahogy s az orvosnak nincs is semmi köze, hogy melyik páncziense hogy küzdök a kenyér dolgában. Vannak azonban esetek, amikben a halál megváltás és az orvosnak, annak a bizonyos orvosnak, a ki erre ki is van nevelve, meg kell adni a just, hogy ezekben az esetekben halállal gyógyítson. Ilyen eset például a napokig tartó rettenetes halálküzdelem, ami megrövidíthető, vagy az olyan életmentés, a mi-ben csak a fizikum egy része menthető meg.

A gyógyulás után következő élet már nem emberi, hanem egy beteg állaté. Bónaság, koldusság, szegénység, gazdagnak egyformán. Gyámoltalan tevélyég az egészséges emberek nagy aradatában. Erre nincs szüksége se a társadalomnak, se annak az individuumnak, amelyet es k részleteben lehet megmenteni nem az élet, hanem az idő előtti invalidus szenvedés számára. A társadalom, a munka, a tér az egészségeseké s a közös nagy érdek ellen dolgozik az az orvos, aki félreértett intenziókkal úgy szolgálja az emberéletet, hogy erkölcsi, lelki- és testileg beakkkal népesíti be az országot.

Ezt mondta az én orvosom s hogy valami igazsága van neki, az le nem tagadható. A megértéséhez azonban olyan kemény szív kell, amelyben a közérdek szempontjaival szemben nulla a kis egyeni érdek. Amaz a minden, ezt meg sem érti. Ebben a nagy bolyban egy-egy hangya minden ember s kívánatos-e a milliárd hangya tömegében az, hogy egy csapattal több legyen a nyomorok és hogy a humanizmus egésze alatt rendesse váljék az az orvosilag produkált testi és erkölcsi zültség, amivel a természetadta törvények szerint szépen elbánt volna a közre is az egyformán jótékony halál. — Ezt kérdi az én orvosom s mivelhogy az ő agya más régiókban dolgozott, mint a miénk, elcsapta a vármegye. Arra is emlékszem, hogy mi volt a közvetlen oka annak, hogy elvesztette a különösen gyönyörűen jövedelmező, évenként 400 forinttal javadalmazott kör-orvosi hivatalt.

A testvére gyermekét nem is megharapta, hanem épen csak kisse megverezte egy kutya. Eszebe se jutott senkinek, hogy gyanakodjék az állatra. Ha ingerkedett vele a gyerek, hát utána kapott azert kutya. Jó néhány hetel később kitört a gyermek a veszttség. Le kellett kötni az ágyhoz. Közélebe se boesatottak senkit és a kilencz esztendőes gyerek szájaeskája veres tájékat turt, kis melléből iszonyatos ordításban tört ki a kín. Az orvos — ugyanaz a bolondos, a kiről itt szó van — látta, hogy itt segítség nem letezik, az iszonyatos küzdelem pedig még napokig eltarthat. Megeshetik, hogy a szomszéd szobában beleőrül az anya abba, hogy így hallja visitani ordítani gyermekét. Nem abba hogy meghal a gyerek. Azzal már leszámolt, hanem abba, hogy hogy így hal meg. A bolond orvos mindezeket elgondolta nyugodt, talán nekünk érthetetlen elmével s miután a szomszéd szobából eltávolította az anyát, a gyerek arezába öntött egy kanna vizet. Következett meg egy visitás, a mit a mak a szegény asszonynak nem lett volna jó meghallani, de aztán több egy se. A gyerek meghalt.

Ez a bolond doktor esete. Én nem itélkezhetek benne. Megijedek attól a nagy kérdéstől, amit talán ha más vet föl, valami nagyon híres orvos — szociológus professzor — világfelforgató problémává válík. Így csak megszületett és meghalt egy falusi agyban. Hogy mégis eszembe jut és

éppen most, annak az okos doktorok az okai.

Szárason elmondva az az újabb eset, a mi fölidezi bennem a régi emléket, hogy a varo-haz-utezaban egy elzüllött kömüves fiu fejbe vert egy Blass nevü palinkást. — Nehez kalapaecsesal ütötte s addig ütötte, a mig atszakította a koponyat s a kalapaec megronesolta meg az agyat is. Annak a szegeny embernek az eletere bizony nem adott volna senki egy petákat. Eszmeletlenül vitték be a kórházba s akkor aztan elkezdte rajta a maga remekmunkáját a sebészet. Megtekelték a koponyáját, a esontszilankokat kitisztították az agyából, az összeronesolt agyreszeket is kivették a fejből s végül esont helyett valami ezüst lapot kap a fejére Blass ur.

Egy hétig a sebészeti klinikának Blass a szenzaciója, ma is az ambieziózus orvos növendékek lesik a gyógyulást s nemrégiben örvendetes hírt olvastam erről a nagyszerü esetről az újságban. — Blass, a tönkrevert agyu Blass, vissza van adva az életnek, csakhogy egész eletere hülye marad. No meg a jobb karja is megbénul, mert azok az idegek, amelyek rendelkeztek vele, már nem munkaköpesek.

Hat így gyógyul meg Blass. Ez az ő megváltása. Ilyen életet kap eserebe azért a halalért, ami bizonyára csak addig volt iszonyu és gyötrelmes, amíg az elsöt ütötte a fejére a kömüves... Ez az előnyös esere az eles es a nem eles között...

Hat kinek van igazsá, a bolondnak e, vagy az okosoknak?

Szirokkó.

Polonyi a Kossuth-pártban.

Debreczen, április 30.

Hajdu-Szoboszlóról meglepő és újságírói kifejezés szerint némileg szenzaciós értesítést veltünk, nem másról van szó, minthogy Polonyi Géza, a hajdu szoboszlói kerület képviselője, a ki eddig az Ugron-párti főredéllel küzdött, most a Kossuth-párthoz, pártunkhoz csatlakozott. Erre vonatkozólag — a többek között — a következőket írják Szoboszlóról.

Nagy meglepetést okozott Hajdu-Szoboszlón Kossuth Ferencz pártelnökünknek, a függetlenség és 48-as Kossuth-párt vezérének azon értesítése, hogy Polonyi Géza, a szoboszlói beszámoló után Budapestre visszatérvén, nyilatkozatot küldött hozzá — t. i. Kossuthhoz, — melyben kijelentette: „hogy csatlakozik az országgyűlési függetlenség és 48-as Kossuth-párthoz, annak hű katonája és odaadó harczosa lesz; magába a pártkörbe személyes okoknál fogva nem lép be.”

Kossuth Ferencz ezután azzal az érthető kijelentéssel fejezi be eme meglepő értesítést, hogy ő, miután két jelölt küzd pártja, pártunk programjával, tovább a szoboszlai választásba bé nem avatkozik, a választási mérkőzésben sem a Polonyi, sem a Kovács Gyula javára vagy ellenére, be nem

folyik, a zavarok kerülése okáért a kerületbe sem látogat le, a kerületi választók bizalmára és ítéletére bizza a döntést.

A szoboszlói tudósítás szerint a szoboszlói választó polgárok „vegyes érzelmekkel“ fogadták a fenti értesítést; sőt a legszomorubb testvérharcz kitérése várható. A 60 tagu küldöttség sem megy fel Budapestre.

NAPI HIREK.

Levél a tekintetes tanácsnok nrakhoz,

Tekintetes tanácsnok és egyéb érdeemes városi előljáró uraim értsük meg egymást. A közügyeket szolgálják az urak, de mi újságírók is ugyanezügyeknek vagyunk a szolgálai. Mi következik ebből? Talán az, hogy egymással ellen törjünk? Ó nem! Sőt mikor hasznos közügyek megvilágításáról van szó, előbbre segiteseiről van szó — a józanész parancsa szerint is támogatnunk kell egymást. A közügyeknek a nyilvánosság előtti tárgyalásánál tehát ugyanazok az érdekeink, bizonyítja ezt az is, hogy önök, daczára az újságok irant nem egyszer bizonyított ellen-szenvnek, kénytelenek számos hirdetményeket a lapokban hivatalosan közreadni. De hát kerdem én okvetlenül muszáj nekünk a hirdetés díjas hivatalos érintkezésre szoritkozunk? Nem-e hasznosabb a közre, ha, itt természetesen minden párt politikai korlátoktól eltekintve, közérdekű városi ügyekben tartott tanácskozásairól az újságokat is értesítik. Bizottsági ülésekre, amelyek különben is nyilvánosak, az újságokat is meghívják. Annak az értesítő levélnek az iratása talán nem kerül oly fárasszó, emberföletti munkába és ez ily módon való invitálás talán mégis komolyabb, illőbb mind a tekintetes urakhoz, mind az újságokhoz, amelyekre különben önök is rávannak utalva, mintha az újságíró vizsla módon kénytelen kiszagolni, hogy a város közönséget első sorban érdeklő színügyi dolgokban például tekintetes Olah Karoly szenátor ur színügyi bizottsági ülést tart, vagy Hajdu Gyula szenátor urnak az újkövezet-vám díjakról van a vegyes bizottság előtt nemely közérdekű előadni valója... De minek folytassam tovább, talán ezekből is kiténik, hogy a város uraitól némi figyelmet, méltányosságot meg az újság is elvárhat, mert hisz aki az újságot fumigálja, fumigálja az olvasót is, a nagy közönséget is, ezt pedig már talán csak a tekintetes urak sem vélnék helyesnek? Értsük meg tehát egymást. A város-ház falai perczig sem lehetnek sötét kínai falak. A közérdek kívánja, hogy oda mint üveg ablakon mindnyájunknak belehessen tekinteni. Tehát tekintetes uraim némi jóindulatot és több figyelmet kérünk, ellenkező esetben egymás kölcsönös becsüléséről, az együttműködésről, tudniillik mikor együtt működhetünk a közért, nem lehet szó. Ebből pedig, meglássák, furcsa, forró dolgok kerekedhetnek.

Vonatkésés.

Találgatásokra és izgalomra adott okot hogy az 1706. számú, Budapest felől érkező vonat, melynek ma hajnalban 2 óra 40 perczkor kellett volna Debreczenbe érkezni, több mint 2 és fél óra késedelemmel érkezett meg. Vonatösszeütközéseket rebesgettek az állomáson várakozó utasok. Pedig jelentéktelenebb dolog okozta a késedelmet. A vonat mozdonya Szolnok közelében a nyílt pályán szolgálatképtelenné vált. Tehát várni kellett, míg a segély mozdony újra utnak indította a felakadt vonatot.

A pörösködő képviselőház.

Igazán czélszerű lenne, ha a képviselőház ellen elkövetett sértések esetei úgy kezeltetnének, mint a felségsértések. A királytól nem kérdik, engedi az őt szidalmazó részeg „sodronyos szlav” pörbefogását, a képviselőház azonban minden szokásos reortortajan keresztül hajtja és komoly képpel határozatot hoz plenumában holmi semmiségek dolgában. Azt éri el, hogy vagy nevéssége teszi magát a tót Misók ellen fenekedő t. Ház, vagy pedig — hatásos reklámot játszik a pörbefogottak kezére. Ilyenre van éppen most példa. A Szegeden megjelenő „Közvélemény” ez. lapot a t. Ház engedelméből besajjtópörölik és nem lenne újságíró a szerkesztője, ha az esetet ki nemhasználna a maga érdekeire.

Ki is használja, a büntetőtörvénykönyv 263. § alapján a valódiság bizonyítását is. A szegedi törvényszék legközelebb fog határozni a fölött, hogy helyet adjon-e a bizonyításnak. A vádlott tanúi lemmének Széll Kálmán kormányelnök és Gulner Gyula államtitkár is, azonkívül vagy husz képviselő, az összes politikai pártok legkiválóbbjai. Ha a törvényszék mellőzné a tanúk beidőzését, akkor a vádlott védőjével meginterjúvolja a bizonyításra hajlandó képviselőket. Ez már is nevésséges a t. Háza nézve, de meg csak akkor esnek rajta valódi sértés a t. Házbán, ha sértőjét szépen — felmentenek, ez pedig az Adria-ügy és az inkompatibilitás hónapban és korában nem lehetetlenség.

Ma piros, holnap holt.

A német így mondja: „heute roth, morgen todt.” Ma piros, holnap holt . . . Ez a mondás megdöbbenésre méltóan teljesedett be egyik érdemes debreczeni polgár családnál. Polgár Szathmáry József polgártársunkat és családját érte ezen megdöbbenő, igazán megható csapás. — A család büszkesége, a husz esztendő szép, fiatal Eszti ke nevé leányuk, meg a vasárnapot vígan töltötte és tegnap már kiterítették. — Erről a megdöbbenő halálesetről, viruló virágszálnak a letöréséről, a bánatos család eme gyászlevelet adta ki:

A legnagyobb fájdalomtól lesújtva tudatjuk a jó gyermek, szerető testvér s a dított emlékü jó rokon Szathmáry Eszti ke nek 1. hó 29-én d. u. 2 órakor, életének 20 ik évében, rövid szenvedés után történt gyászszes elhunytát. Idvezült kedvesünk porre szei május hó 1-én d. u. 3 órakor fogtak a Simonffy-utca 46. számú házunktól az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövid ima után, a Hatvan-utcai sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, ösmerőseinket s általában amélyen tisztelt közönséget fájdalmas szívvel meghívjuk. Debreczen, 1901. évi április hó 30-án. Bánatos szülei: Polgár Szathmáry József és neje Pongor Erzsébet. Gyermekük,

illetve testvérek: Erzsébet férjével Nagy Sándorral, Juliánna, Katalin, Margit, József és Etelka, számos közeli és távoli rokonok nevében is. Aldás és béke poraira! A temetést Dankó temetkezési intézete intézi.

A debreczeni választó polgárok.

A kiküldött összeíró bizottság befejezte működését. Kimutatja, hogy a jövő 1902-ik évre a nagy Debreczen város területén, a három kerületben 5335 választó polgárt írtak össze. Az összeírás fogyatékoságaival, némely megrovást érdemlő részletével lesz még alkalmunk foglalkozni, mivel a „kihangyottak” közül számos függetlenségi polgár jár hozzánk panaszkodni. Most egyszerűen az adatokat közöljük. Az egybeállított listástrom május 5-től a városháza nagytermében lesz közszemlére kitéve. Ez itt le is másolható. Az esetleges felszólamlásoknak 10 napon kell megtörténni, mely a Simonffy polgármesterhez, a központi választmány elnökehez írásban adható be. Kerületenként a következő számú választókat írták össze. Az első kerületben 1610 választót, kik közül a Péterfia-utczára 839, a Csapó-utczára 717 esik. A II-ik kerületben 1956 a választók száma, a Hatvan-utczára 753, a Piacz-utczára 1203 esik. Végül a III-ik kerületben 1769 a választók száma, a Kossut-utczára 797, a Varga-utczára 972 választó esik.

Május elseje.

A virágos május hónap előestéje ugyan hűskosan köszönt be. Egész nap csöppögött az eső . . . Épp ez biztat, hogy a harmatvó márczius, kekszemű esőpp ne felejtis és a többi harmatos szép tavaszi virágok annál dusabban fakadnak a ránk következett szép május havában. Ezt a napot, ha az idő kedvez, ősi szokás szerint, a nagyerdőben fogja ünnepelni és élvezni Debreczen közönsége. Az öreg Dobos-pavilon ajtói is felnyílnak, a jönevű Márkus Jenő vendéglős a kívánalmaknak megfelelő leg fogja kiszolgálni a májusi vendégeket. A cigány is rázendít a nótára. Persze, ha kiderül az idő.

Új kövezetvám tarifa.

Hétfőn délután 3 órakor tartotta első tanácskozását a városi kövezetvám újonnan megállapítására kiküldött vegyes bizottság a főjegyző elnöksége mellett. A bizottság Hajdu Gyula tanácsnok előadása után a gondtal kidolgozott tarifa javaslat első két csoportját esekély módosításokkal fogadta el. A bizottság a tanácskozást ma délután tovább folytatja.

Rövid krónikák a XX-ik századból.

Budapesten ütik egymást az egyetemi ifjak. Az egyenlőség, testvériség és szabadság így fajul — szabados-sággá.

Pikler Gyula egyetemi tanár ur inkább érdemelte volna a tanítványaira mért botokat. Ez a megvadult vaskalap hirdeti a katedréről és könyveiben, hogy a nemzeti tradíciók, a hazafias

érzések csupán buta embernek való képzelődések.

Az egyetemi ifjuság furkósbotokkal jár az előadásokra. Óhajlandó volna, ha a bolforgatás tanítására és gyakorlására egyetemi tanszéket állítanának. A tanárságot — jó bérért — majd csak elvállalná valami somogyi jelesebb bolforgató kanász.

Szegény népszínház! Ez is rettenesen sülyed, mióta csalogánya, Blaha Lujza elhagyta. A Népszínház a városligeti Feld Mátyás színikörével készül a „nemes” versenyt felvenni. Felvonultatja a Borszem Jankó czégéres alakjait. Gyönyörű Pálfordulás. A nemzet csalogánya után — Virág Marcsák. Gratulálunk.

Panaszkodnak, hogy Debreczenben nincs világos szivar, csak sötét. Hát már a trafikokat is a feketesereg keríti hatalmába. Szomorú idők. Minden téren terjed a — sötétség.

Bölyön nem jön Debreczenbe.

A debreczeniek nagyon reménykedtek, hogy a jövő direktora a debreczeni színháznak Bölyön József lesz. A helyközönség meg is hívta Bölyönt Debreczenbe. Most végre nyilatkozott Bölyön. — Harom napig időzött Debreczenben és kijelentette, bármily megtisztelő is reá nézve a debreczeni közönség meghívása s bizalma, mégsem pályázik a debreczeni színházra, mert feltett szándéka, hogy a színészettől végképen visszavonul.

A debreczeni miniszteri biztos.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a debreczeni kereskedelmi akadémia idei érettségi vizsgáira Dr. Klupathy Jenőt küldte ki miniszteri biztosul.

Rátót gyorsvonatokat kap.

A magyar hazában bizonyára mely megdöbbenést kelt, ha eláruljuk, hogy Rátót mellett mindezideig csak két gyorsvonat száguldott el, egy oda, egy vissza. Elképzelhetetlen veszteség ez, ha meggondoljuk, hogy Széll Kálmán legsikerültebb eszméi, legdicsőbb paktumai az ő szímentálijai közt értek meg. Ez a rátóti légkör okvetlenül szükséges ahhoz, hogy miniszterelnökünk nagyot alkothasson. És megtörténhetett, hogy az ihlet és a honvágy déltájban szállta meg a nagy alkotót, a mikor már nem mehetett, mivel hogy a gyorsvonat már délelőtt elvágtatott. Borzasztó elgondolni is, hogy ilyenkor az ihlet perezei elszálltak és hazánk egy meg nem született nagy tettel szegényebb lett. Vigasztalódjunk, ezenül ilvesmi nem történhetik meg. — Májustól kezdve naponként negy gyorsvonat áll a Széll Kálmán rendezésére. Kettő röppitheti oda, kettő vissza. Hegedüs, a szíves kolléga tette ezt a mérhete len szolgálatot az országunknak.

Ő ugyan szerényen azt mondta, hogy mindez azért történik, hogy a magyar lapok, hamarabb érve a határra, a bécsiéssel konkurálhassanak. De hát hiába a szerénykedés! Ismerjük Hegedüst és tudjuk, hogy sokkal mélyebb, nagyobb eszmét szolgálnak ezek a vonatok. Ezek mentik meg a miniszterelnök idejét a honnak. S e cél mel-

lett apró-cseprő dolgok eltörpülnek. Milyen mellekes is az például, hogy az eddigi két gyorsvonat Gráczig vitte az utazót, az új négy pedig az ország határán megszakad, tovább csatlakozása nincs. Hisz ha volna, az legfeljebb egy kis rongyos idegenforgalmat mozditana elő. Már pedig az idegenforgalom emelésére tökéletesen elegendő, ha egy-két prospektust szubvencionálunk.

Önálló vámterület és becsületszó.

A kassai jogakadémia ifjúsága követendő példás mozgalmat indított, hogy az ország összes jogakadémiáinak ez időszrinti hallgatói közül azok, akik a politikai függetlenség hívei, irásban és becsületszavakkal kötelezzék magukat, hogyha az életbe lépnek, akkor is Magyarország gazdasági függetlensége mellett fognak harcolni minden esetben. Az értekezlet határozatától függ, hogy az önálló vámterület érdekében leendő mozgalom megindítására az ország összes jogakadémiáit felszólítják.

A zenede matinéeja.

Vasárnap délelőtt az előrehaladottabb növendékek előmenetelét mutatta be a zenede igazgatósága igen érdekesen és szellemesen összeállított műsor mellett. Chopinnak Lengyelkejét Hirschfeld Erzsébet és Bailla Gizella játszották. Utóbbi meg érmatiqué-jét is előadta külön szám gyanant. Igyarto Zoltan egy Moszkovszky-fele mazurkával birkózott meg derekasan. Rendkívül tehetségnek ígérkezik Bakonyi Endre és a kis Papp Mariska is, a mit előbbi Bruck Magyar tánczának szép előadásával, utóbbi Rieding második Concertinójának lelkes, meleg játszásával igazolt.

Szépén játszottak még Papp Lénárt és Balogh István. Mindketten zongorán. Alföldy Béla az oboán mutatta be, mint tud. Két csinos nekiszám emelte a műsor elánkségét. Kubay Margit és Szabó Margit kaptak ezért tapsokat. Bosznay Ilona általános tetszés mellett Caridánt szavalta. — A közönség díszletes érdeklődése folytán nemesak a hangversenyterem, de annak előcsarnoka is zsúfolva volt.

Barnumék czáfolnak.

Azon hírrel szemben, hogy a Barnum és Bailey-fele nagy látványosságnak csak egy töredéke látogat el hozzánk, nevezett vállalat intézőségétől a következő helyreigazítást vettük: mindeme híresztelés minden alapot nélkülöz, s annak eredete csakis tudatlanságra vagy rosszakaratra vezethető vissza. A társulat saját kocsijaival, egész terjedelmében, ép úgy mint Hamburg, Berlin, Lipsce, Drezda, Köln, München, Bécs, Budapest, és a kontinens nagyobb városaiba érkezik ide itt ugyanazon nagy sátor, ugyanazon gyönyörű példányokban gazdag állatsorleglet és elefántesorda, rendkívül értékes loányag lesz látható; a változatos gazdag műsorban és a régi classicus versenyekben egy és ugyanazon művészi személyzet fog részt venni. Ezen hatalmas látványosság még sohasem osztatott fel és nem is fog soha felosztatni, mindenüvé, a hova csak kerül, teljes nagyságában mutatkozik be. A kisebb városokban rövidebb, a nagyobbakban pedig hosszabb ideig tartózkodik.

A tartózkodási idő a városok lakosainak nagysága szerint 1 nap és 2 vagy több het között váltakozik, minden esetben az egész társulat jön el, és tekintet nélkül arra, vajjon egy napig avagy 2 vagy több

hétig időzik az esetleges városban, a műsor teljességében adatik elő. Ez a valódi tényállás, a melynek igaz voltáról, mindenki meggyőződhetik igen könnyen, ha a vasutnál megtudakolja, hogy az eddig meglátogatott helységekbe hány vasuti kocsival érkezett meg a látványosság, továbbá bizonyítja azon körülmény is, hogy az Államvasutakkal kötött egyezmény értelmében a társulat mindig 4 különvonattal utazik. — Barnum és Bailey itt Május 11 és 12 napján Szombaton és Vasárnap tartja meg előadásait, e célból saját e célra épített 67 darabból álló 4 különvonattal 11-en reggel érkeznek ide. Innen Nyíregyházára megy, a hogy ott megkezdhesse előadásait.

Barnum vitz.

Vitznek ugyan vitz ez, de elég szomorú vitz. Sokan valóságnak vették. Bizonyosan a Hungária-kávéház fölötti esernokban született meg. Mondá az egyik ur, nevezzzük Kergének:

— Halották az urak, hogy mi az ujság?

— No, mi az?

— Barnum nem jön Debreczenbe...

— Szörnyűség! Hát hogy lehet az. Hisz még vezercikket is irtak róla a lapok, hogy Barnum Debreczenbe jön a esodaival.

Kerge ur:

— Már pedig az megse jön ide...

— Enyje! De hát miért?

— Mert Barnum már meghalt, magyarázta Kerge, de azt már nem fejthette ki, hogy a Barnum neve alatt csupán a nagyszerű czirkusz szerepel... Kerge urat ugyanis a legújabb Barnum vitzével együtt vezette ki az öreg Nácsi a kávéházból.

Május elseje.

Már csak pár óra választ el bennünket attól a szép, örömet hozó naptól, melyet úgy hívnak, hogy lombfakasztó május. Május elsejét, a természet ünnepeit megünnepli mindenki, poetikus hangulatba ringatja a bűbajos május a máskor örökös gondokkal küzködőt is. Egész néparadat indul ki minden évben a nagyerdőre, hogy a természet szépségében gyönyörködjenek. — A nagyerdei vigadó jóhírű vendéglőse, már megtette az előkészületeket, hogy a közönség minél kellemesebben töltsse el odakünn, a mi szép nagyerdőkben az idejét. A „Dobos“-ban választékos, izletes reggeli, friss sör és Veres Tóni bandája várja a közönséget.

Hütlén majoros.

Váradi Károly mint majoros szolgált Szentgyörgy napig Kálmán István újföldi tanárján. Kálmán ugyanis ekkor elhoesajította szolgálatából a megbízhatatlan embert. Váradi alighogy eltávozott gazdájától, még ugyanazon éjjel behatolt a szomszéd tanyájára s azt feltörve többféle ingóságot magához véve megszökött. A hütlén majoros ellen megindították a vizsgálatot.

Új vagy használt állapotban levő egyes könyveket és egész könyvtárakat méltányos áron vásárol László Albert könyvkereskedése.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Addig-addig lubiczkola a tisztelt ház az Adria javaslat szennyes vizében, míg meglakola. A kormánypart nagy testje ugyanis viziló fürdőt vett és délután egy óraker elfogadta az Adria-javaslat 27-ik szakaszát. Az országnyomorító érdekszövetkezet 188 tagja leszavazta az 59 ellenzéki képviselőt, kik az „igen“ szavazókat gunyos közbeiktálásokkal buzdították. A többségnek ezen szavazata következtében az összes indítványok mellőztetnek. Ezután a 28-dik szakasz tárgyalását folytatták.

Wlassics és az egyetemi zavargások.

A „Debreczen“ eredeti távirata

Budapest ápril. 30.

Nagy levélíró Wlassics miniszter is megszólalt. Ugy látszik, hogy nem igen barátja a „fokos fénykorának“. Utasította az egyetemi hatóságokat, hogy a fegyelmi vizsgálatot elrendelvé minden övintézkedést megtegyenek a netalán ismétlődő zavargások megállítására. A miniszter különben személyesen is megjelent az egyetemen és ma délután már az egyetemi tanács is összeült a vizsgálat megejtésére.

Köpesdy párbaja.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, ápr. 30.

A Debreczenben is ösmert Köpesdy, az egyetemi ifjúság egyik részének sokat emlegetett vezére, az utóbbi egyetemi tüntetésekből kifolyólag p i s z t o l y p á r b a j t vívott Nagy Endre hírlapíróval, a ki Köpesdyre szerelmes cikket tett közzé az ujságban. A párbajban egyik fél sem sérült meg, sőt — ráadásul — még ki is békültek.

A trónörökös az udvari bálon.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, ápr. 30.

Ferencz Ferdinánd trónörökös a feleségével együtt Bécsből Budapestre utazott. Részt vesznek az udvaribálon.

Pikler tanár nyilatkozik.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, április 30.

Pikler egyetemi tanárnak a Kassán megjelenő „Felsőmagyarország“ című napilap üdvözlő sürgönyt küldött. Ezt most Pikler tanár megköszönte és fogadást tőn, hogy „elveiért mindvégig helyt áll.“

Tőzsde.

Budapest, április 30.

Déli zárlat:

Bnza 1901. májusra	7.53	7.54
Októberre	7.68	7.69
Rozs 1901. októberre	6.69	6.70
Tengeri 1901. májusra	5.28	5.29
„ „ júliusra	5.35	5.36
„ „ októberre	5.57	5.59

A nánási hajduk elődeiről.

(A régi jobb idők emlékei.)

Baresa József h.-nánási ev. ref. gymn. tanár sikeresen foglalkozik a virágzó hajdu község Hajdu-Nánás történetével, régi emlékeinek a kutatásával. Sőt a város anyagi támogatásával megírta és kiadta Hajdu-Nánás történetét is, melyről annak idején kedvezőleg is ilatkoztak a szaktudósok is. Az eleven tollu, törekvő fiatal historikus most is érdekes emlékeztet közölt a Magyar Szóban a nánási hajduk elődeiről, régi szokásairól. „Tanácsgyűlés utána” cím alatt becsatolta közre ez érdekes közleményt, melyet mi itt adunk:

Boeskey hajduiról van szó, ezekről a kemény nyaku kálvínistákról. Be akarom mutatni egyik hajdu városnak, Hajdu-Nánás városnak a nemes tanácsát és communitását — a gyűlés után. Vessünk azonban egy pillantást a gyűlésterembe is, lassuk, hogy a XVII. század folyamán, mint in tezte illő komolysággal és varakozásnak megfelelő bőbeszédűséggel a nemes tanács a város ügyeit.

A nemes tanács már összegyűlt. A senatorok mindnyájan szépen megvannak borotválva a város hítes borbélyja által, kinek sok minden teendői közt azt is ott van, hogy: „a borbély a senator urakat ingyen megborotválni tartozik, ha azok a hazához mennek.”

A főhadnagy megnyitja a gyűlést és megkezdődik a tárgyalás, de azt ne higyük, hogy olyan dörgedelmes nagyhangú szonoklatokkal fűszerezve, mint az nappainkban szokás. Ellenkezőleg! A nemes tanács fejtve őrizi a maga titkait, meg attól is félnek, hogy a város eselődői az ajtó előtt meghallják, ezért nagyon lassan vitakoznak és megesketnek mindenkit, hogy a mit a tanácsban hall „titkos dolgokat, azokat ki nem beszél.” Hogy milyen nagy titkokról beszélnek, azt en sem tudom, hagyjuk tehát a tárgyalás folyamatát titokban, hogy a nemes tanács haragját magunkra ne vonjuk.

Egyszerre csak a tárgyalás közben belép egy férfi, kinek lattára a komoly gondoktól redős arcok egyszerre kismulnak és gömbölyűkké válnak. Ki lehet ez a esodas férfi? Tán a penztárnok, ki rögtön pénz osztást rendez? Vagy tán valami nagy befolyású férfi, a kinek jó a kedveben járni? Korántsem! Mindezeknél fontosabb egyéniség ő! Ő ugyanis a város szakácsa: a coquus.

Belép tehát a coquus, odalép illetudom a főhadnagy urhoz és fülébe sug valamit, mire a főhadnagy ur arca meg gömbölyűbbé válik és siet jövedvényben kijelenteni, hogy a gyűlésnek több tárgya nincs, erre a nemes tanács és communitás tagjai szetoszlanak.

De azt ne higyük, hogy haza mennek. Korántsem, csak az asztaltól kissé mennek távolabb, hogy helyet adjanak a városi szolgáltnak, kik hatalmas esomó tányérokat és más evőeszközöket hoznak be. Nemsokára feltűnik nagy tálakban a párolgó hus és nagy órosokban a jó „hazai termésű bor.”

Megkezdődik a gyűlés legfontosabb része: a lakoma.

A város atyái azonban ezzel a város jövedelmét korántsem pazarolták el. Legtöbb esetben kitélt ez a regalebérő által szerződészerűleg adott bor és pálinkából és a mészárszkek bérője által szintén

szerződéséből kifolyólag adott husból. Hogy milyen mérvű evések ivások folytak itt évente, arra világot vet némileg azon körülmény, hogy pl. 1760-ban a regalebérőből befolyt 28 göncei hordó bor, és 620 itce szilvapálinka, továbbá 3100 forint készpénz. A bort és pálinkát a nemes tanács itta meg. Mások is rájártak bizonyára, mert egy ízben elhatározták, hogy mivel a „város bora és pálinkája felettébb mód nélkül fogyna és sokszor hol egy, hol más által prédáltatnék, elhatározták, hogy a magazin alá pinezét fognak csináltatni és oda csak a város szolgálói mehetnek és azok hittel a bornak és pálinkának hordásában adhortáltassanak.” A mészárosok időnként 6—700 font huszt tartoztak adni évente a városi tanácsnak.

Megtörtént azonban, hogy sem a bor és pálinka, sem a hus nem volt elég, úgy hogy a regalebérőnek készpénzben fizetendő részét is borban és husban lehordták. Így pl. 1790-ben az összes 3100 frtból a bérő csak 24 frtot adott a városnak a végső elszámolásnál, a többi a nemes tanács és communitás némely vendégekkel együtt megette és itta.

1781-ig a város kocsisai is, ha hosszabb utat tettek, haza érkezésük után egy-egy meszely bort kaptak. Mivel megtörtént, hogy ilyenkor garazdakodtak, 1781-ben ezen meszely bor adását, mely különben is a tanács határozata szerint csak „per abusum” visszatérés képen adatott eddig is, el-törölték. Sietnek azonban ugyanakkor kijelenteni, hogy ha a tanács vagy communitás tagjai közül valaki a város érdekeiben eltávozik, amikor hazajön, cete mellé egy iteze bora legyen, gyűlés alkalmával pedig arra kell vigyaznia, hogy egy-egy iteze bornál több egy személyre ne jusson. A városnak rendes szakácsa volt: coquus, a ki magát „hittel kötelezte a szent celesü-ban, hogy engedelmes lesz.” Megtörtént egy ízben, hogy engedetlen volt, ezért 20 päl-chaütésre ítélték és a templom előtt meg kellett követnie az celesüat „hítségéért.” Ha valamely hivatalnok a város ügyében eltávozott a városból a város gazdája „tarisznyát tett neki.” Ezt a „rosz szokást”, 1798-ban törölték el.

Megjegyzendő, hogy az időtájt ezek a lakomák fizetösszámba mentek.

Színház.

Színházi műsor:

Szerdán, majus 1-én **Cyran de Bergerac**. Romantikus színmű 5 felv.

Csütörtökön, majus 2-án újdonsággal: **Házasság gózerővel** vagy **Örökölni fog**. Színmű 4 felv.

Pénteken máj. 3-án **Coralie és Társa**. Bohózat 3 felv.

A Görög rabszolga.

Meglátszik a színház nezőterén, hogy a szezon vége felé közeledünk. A Görög rabszolga ezelőtt mindenkor zsufolt ház előtt került színi, hétfőn közepes számú közönség nezte végig, pedig ha más nem is, de az, hogy Iris szerepét Komlóssy játszotta, vonzerővel bírhatott volna. A nélkül, hogy Komlóssy és elődje között, aki Iris szerepét játszotta, összehasonlítást tennénk, határozottan írhatjuk, hogy Komlóssy Iris szerepében a legjobb sikert aratta. Játéka finom

diskrét volt s érzésteli, hangja kellemes s így énekszámái gyönyörűek voltak s énekét megfelelő játékkal is színezte.

A közönség tüntető tapssal jutalmazta énekszámait s szép virágállvánnyal tüntették ki. Antónia szerepét Bárdos Irma játszotta. A kisasszony igyekezetét, szorgalmát méltányoljuk, halad is, kisebb szerepekben kellemes hangjával sikert is ér el, de ilyen magas énekpárti még nem neki való. Diomedet Szekely Gyula játszotta. Erőteljes hangja van; de még nem eléggé iskolázott. — F. Kállay Lujza a töle megszokott kitéző As-azia volt.

Színügyi bizottsági ülés.

A színügyi bizottság hétfőn deután ülést tartott. Az ülés első tárgya a debreczeni színikerület tárgyalása volt.

Ösmeretes, hogy a debreczeni színikerületet M. Sziget és Nyíregyháza bevonásával akarják megalakítani. Oláh Károly tanácsnok személyesen értekezett ezeknek a városoknak vezetőiségeivel. A hétfőn tartott színügyi bizottsági ülésen számolt be Oláh Károly küldetésének eredményéről. A bizottság az előterjesztést örömmel vette tudomásul. A feltételek szerint a színevad Nyíregyházán 6 hétig, Szigeten két hónapig tart.

Az új tagokról mondott ezután véleményét a színházbizottság. Hosszabb eszmecsere fejlődött ki. Mindazonáltal a bizottság örvendően konstatalta, hogy a koloratur és szubrett szerepkör kitéző erővel van betöltve, azonban azt is kimondották, hogy sem a baritonista sem a naturbursch szerepköre nincs megfelelő erővel betöltve. (Hat a Halm Margit szerepköre? Takács Mariska naivának szerződött, nem szubrettnek, arról megfeledezett a bizottság? Szerk.) Majd a debreczeni színház jövőjéről esett szó. A bizottság kimondta, hogy a pályázatot a nyaron hirdeti ki.

Komjáthy János kérte, hogy a színi évad befejezésének határidejét egyeztessen össze Debreczen a többi városokkal s a hároméves szerződés ne májusban, hanem szeptember elsején végződjék. A színházbizottság elhatározta, hogy a határidők összegeztetésének ügyében az országos színi-üzleti felügyelőhöz feliratot intéz.

Ezután Komlóssy Dezső interpellálta még meg az igazgatót, miért nem jelzi a színlap a darabok rendezőt, Komjáthy ezt feleslegesnek tartja, mert a darabok rendezéseért is ő vállal felelősséget.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József**. Folytatás.

Monte-Carló és még egyéb. (42)

Hideghkuty a legdühösebb játékosok közt ül, akik látszólag ép oly lelki nyugalommal veszítenek ezreket és százezreket, mintha ugyanannyit nyernének. Hihetetlen nyugalom, mely még a jelekbuvár és a leggyakorlottabb physiognomikust is tévutra vezetne.

Megkezdődik a játék. Nehezen indul, kis összegeket tesznek Majd neki melegszenek s akkor hull az arany!

Hideghkuty az első játéknál — incredible vesztett, de a másodiknál kétszer annyit tett és megnyerte. „Dupla, vagy semmi!” — így gondolkodott. És nyert, folytonosan nyert, a contre couleur nem pártolt el tőle. Már két óra és alig tudja hová tenni az aranyakat. Kezdett izgatott lenni a nagy szerencsétől és cigarettára gyujtott. Itt szabad az is a meghívottaknak. De talán ez volt veszte, szembe füstölte Fortunát s elpártolt tőle. Mire a cigarettát elfüstölte, aranyának jóval több, mint fele, elszórt. Eltűnt, mint a cigarettafüst. Veszteti kezdett! Hiába próbált couleur, vagy contre couleur játszani, csak nem nyert.

Zsibbadni érezte tagjai, feje szédült. Felkeljen-e, ne-e? Ott hagyja-e a játékot, mikor már százezreket vesztett, hogy megmentse a náje még maradt. Csak egy szavába kerülne:

„Uraim, rosszul érzem magam. távoznom kell.”

Senki sem mondta ellent. De nem tette. Nem távozott, ott maradt s még dühösebben játszott. „Hatha nyerek. Visszanyerem, amit elvesztettem s meg vagyok mentve. Nem tarthat ez így sokáig, végre nyernem is kell!”

Ily gondolatok keringtek feleszigazott agyában, miközben betegesen feszelt a fületében. Látszott, hogy nem gyakorlott kártyás, nem „matador”, arca elárulta elkeforogását s hatványozott izgatottságát. Rossz színez volt!

Maradt még 200.000 francja s felét feltette. Nyert és a nyereséget nem vette ki, pedig ötszöröst pénzt kapott. Még többet akart! A szerencse kezd visszapartolni hozzá, most ismét biztosan nyerni fog. De esalfa körülmény, hiábavaló remény: elvesztett megint az alap is, az ötszörös nyereség is. Borzasztó helyzet, tarthatatlan állapot!

„Teszek 100.000 francot!”

Kiáltott remegő hangon s reszkető kezekkel toltta oda összes vagyonát, összes nyert kincseinek immár kétes maradékát. Most couleur játszott — s a contre couleur, az ellenszín nyert!

Perdu! Elveszett mindene, nem maradt egy sou-ja sem. Olyan volt, mint a leveleitől megfosztott, kiszáradt fa az élet-erős erdőben. Partnerei nem vesztettek, azok gazdag emberek s ő már koldus; az előbb még százezrek, majdnem egy millió tulajdonosa most mindenétől kifosztva ül a nábobok közt. Forgott vele a világ, szeméi elhomályosultak s mogva kelt fel helyéről. Nem játszhatott tovább, nem volt mivel. Kölesön hiába kér, nem adnak neki. A cerele privée már vége felé jár. Mindjárt három óra lesz.

„Bonne nuit, messteurs!” — azzal távozott.

Lábai alatt mozgott a talaj s nem vette észre, hogy ezt a parquette simasága okozta, mint egykor Hajnal Gerő az x...i kaszinó estélyen... Támolyogva haladt le a lépcsőkön, hogy ne jöjjön azokon többé vissza...

Mikor a parkba leért, dideregni kezdett. Hűvös volt, ami a hajnali órákban még Monte-Carlóban sem valami rendkívüli dolog. A belső ház, a szerfőlötti nervozitás és a csipős hideg levegő megreszkettették tagjait. Aztán gondolkozni kezdett.

Mi ő neki már ez az élet, mely ily rövid idő alatt annyi változáson ment keresztül? Inkább teher, mint megbecsülhetetlen kincs. Eldobni való, hogy jöjjön a teljes nyugalom. Tovább így nem elhet, menthetetlen a pusztulása. Megutálta önnön magát, mint bukása okozóját. Átkozta a pillanatot, mely a spanyol tánczosnővel, Zep-

hirinával összehozta; átkozta könnyelmű, ledér legényéletét; megátkozta a perczet, melyben a világra jött. Bűneit, botlásait jóvá nem teheti, képtelen már arra. A feleségén elkövetett borzalmasságok kínos érzete is üldözte, meg a Gerő ellen intézett orvtámadás is nyomasztólag hatott kedélyére. Ugy anyagilag, mint erkölcsileg megsemmisült, a teljes megsemmisülés már csak megváltás lehet.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság

ápr. 28-iki száma 26 képpel s a következő tartalommal jelent meg: Korányi Frigyes 50 éves orvosi jubileumára (arcképpel és képekkel.) A ligeti fenyekek alatt. Költemény Bartók L.-tól. Regénytár: A halász regénye. Regény. Irta Szemere György. Rejtélyes rajzok. Regényes rajzok: I. A királyné nyakláncja (képekkel.) Az ezredes ur mint panaszos. Kaliforniai történet. Irta Bret Harte. Angolból ford. S. A. A műcsarnokból (képekkel) Stro I szobornüve s Segantini, Mihalik Daniel, Nagy Zsigmond, Peske Géza festményei után.) Benedek hatrahagyott irataiból. Egy elvesztett és újra megtalált híres festmény képpel.) Egy híres médium naplója. Vadállatok tenyésztése. San. Marco hercegné - z. Nakó Milena jótékony alapításai Bpsten (képekkel.) A tánc az Urániában (10 képpel.) Irod. és Művészet. Közintézetek és Egyesületek, Sakkjáték, Képtalány. Egyveleg stb. rendes heti rovatok. A V. U. előfizetési ára negyedévre 4 kor. a Politikai Ujdonságokkal és Világhírnékekkel 6 kor. Megrendelhető a Franklin Társ. kiadóhivatalában (Bpest, 4 ker. Egyetem-u. 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a Kepes Néplap, félévre 2 k. 80 fi

Az állatok világa.

A Mehely Lajos szerkesztésében s a Legrady testvérek kiadásában megjelenő nagy vállalat második kötetének első füzetét napokban hagyta el a sajtót. Ebben a füzetben a hienak három faja, a cibethiana s a közönséges farkas van feldolgozva, — egészen új szempontok szerint, a tudomány mai állásának megfelelően s a magyar vonatkozások lelkiismeretes felkarolásával. Azt már mondanunk sem kell, hogy a „magyar Brehmben” nem pusztá fordítást, hanem a nemet mű körszerű és teljesen új átdolgozást kapjuk, mindamellett hangsúlyoznunk kell, hogy az előttünk levő első füzet és egy minden ízében magyar léleknek színarany, nemzeti munkája. A természet minden igaz barátja gyönyörködve fogja olvasni a tárgyalt fajok cietteljes, zamatos jellemzését, a szakközönség pedig hálas lehet azért a gondos munkáért, melylyel a szerkesztő a világirodalomban szétszórt legújabb eredményeket kiaknázta és a magyar tudományosságnak hozzáférhetővé tette. Mindenként egyaránt érdekelhet, amit a szerkesztő a hazánk délvidekein élő mar Arany Jánosnál is megénekelt ná d i f a r k a s r ó l mond, melyet eddig csak a vadászok képzeletében élő alaknak véltünk. M e h e l y Lajos nagy irodalmi keszletre támaszkodva rajzolja meg a farkas hazai elterjedésének a képét s ezekkel a hangulatos szavakkal fejezi be ismertetését: „Hazánk minden- esetre azok közé az országok közé tartozik, amelyekben még mostanság is meglehetősen gyakori a farkas, azonban kétségtelen, hogy

az utóbbi évtizedekben nagyon megesappant a száma. Az erdőmivelés megváltozott rendje, a mezőgazdaság terjeszkedése s a régen parlagon heverő területek okszerű kihalás-nálása, a mi ordasunk paradicsomi életének is gátat vetett. Az ősfüzesek eltűntek, a zombékok hajdani utvesztője helyén az eke fényes aczélja hasít barázdát s aranhuezi szép napok, amikor még a „réti csikas” falkaszámra csatangolt hazánk délvidekein, csak bus emlékezetében élhetnek a duvad legőregebbjeinek”. A füzetet nagyon érdekes és nyelvünk tisztaságának megóvása szempontjából becses fejtegetés fejezi be, melyben a szerkesztő a kutya-félek nőstényének jelölésére újabb felkapott jövevény „szuka” helyett, az ősmagyar „emsét” ajánlja, mint a mely szó Tolnában, Zalában és a Palócország közt is nemesak koczát, hanem mindenféle nőnemű állatot jelent. A mostani füzetben levő képek száma ugyan mindössze csak hét, de egyik szebb a másikkal; különösen a Specht F. művészi önját dícsérő farkaskép a megszólalásig hű, valóságos állatportrait.

Szerkesztői üzenetek.

M. P. orsz. képviselő. A szívélyes sorokért őszinte köszönetét küldi a Szabad Hajdu. Bocsanatot kér, hogy elfoglaltsága és ide oda útazásai miatt még levelbelileg nem fejezhette ki köszönetét. Minden törekvése az lesz, hogy a tapasztalt jóindulatot és előismeret a jövőben is megőrizze.

Sebestyén diák. Hát az öreg bur mindig hallgat mar? Szép békesen hallgatni a falu harangját, de igen sokan vagyunk, a kik Sebestyén diaktól más egyebet is várunk. Szólalj meg hát. Várunk. Beszéljük ki magunkat. Aztán dologra fel a régi jó kurucz nyomokon.

S. K. Hadház. De feledékenyek némely hajdu magyarok.

A székelyek barátja. Az Erdélyi Kárpát Egyesületet a legnemesebb, legszebb szándék és hazafiság vezeti, midőn a székely háziipar cikkeknek piacot igyekszik keresni. Ez nincs összekötve semmiféle nyereszkedéssel, ami természetesen magánvállalkozásokról nem mindig s mindenben mondható el. Az E. K. E. törekvései tehát megérdemlik, hogy a legszelebb körben partolják. E törekvéseket partolván, a nyomorgó székely testvéreken segítünk.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitünőbb tápszer

kis gyermekeknek

Egy doboz 1 k. 80 fillér. Próbá doboz 1 k.

Nem szükséges tej hozzáadása.

Elválasztás esetén ezen régi ki próbált. 30 év óta bevezett tápszer a legkitünőbb szopus gyermeknek.

Diarrhoe és hányás kizárva.

tartalmazza a legkitünőbb Alpesi teje.

Évi gyártmány 35 millió doboz, napontai tejszükséglet 132.000 liter.

Nestlé-féle condem tej ezukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz ezukor nélkül „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: F. BERLYAK

Bécs, 1, Naglorgasse 1.

Elárusítás minden gyógyszerárban és drogueriában.

**Csipke
függönyök
tisztítása**

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egydoboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Toth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H. Szoboszlón.

Tanonecz felvétetik.

Czím a kiadóhivatalban.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Egy kis patkányfogó

kutya megvételre kerestetik. Czím József k. hg. u. 52 sz. a. háztulajdonosnál.

Amerikai planet

kukorica kapák és mindenféle gazdasági gépek **Klein Jakab** gépraktárában Piacz-utca 26., a nagytözsde udvarán a legjutányosabb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók. — Ugyanott használt vetőgépek is. Ócska vas és fémek a legmagasabb árban vétetnek.

12 koronáért új kerékpár!

Adja ön használt kerékpárját újítás és zománcozás végett **SCHWEITZER TESTVÉREK** cégéjé ujonnan berendezett nagy javító és zománczó műhelybe Debreczen, Piacz-utca 56., a megyeház mellett. **Varrógép és kerékpár áruház.**

Eladó ház.

Arany János-utca 8 sorszámú ház, a piacz közepében, elköltözés miatt, előnyös feltételek mellett, eladó. Értekezni ugyanott a tulajdonosokkal lehet.

Szülő bérletre

kerestetik, lakható pajtára szükség nincs. Jó kezelés biztosítva. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Dr. Altman Béla

ORVOS

lakását **május 1-én**

Csapó-utca 1 szám alá helyezte.

Rendel: d. e. 8—10-ig, d. u. 3—5 óráig.

Kunz József és Társa

czégnél, kistemplombazár

A legújabb

női ruhaszövetek,
selyem áruk, mosó kelmék
nagy választékban
igen jutányos áron

szerezhetők be.

Maradékok és kiselejtezett ÁRUK

rendkívüli leszállított áron adatnak el.

Használt

Vasajtók

Lendkerekek (1 db 2 m. átméretű)

Kutszerkezet és szerszámok, kutszővek

Cséplőgéprészek, kenőszelencék

6 os cséplődob tengelylyel

Szalma és törekrázó tengelyek

Vasesztergapad, üllő, satn. szerszám-acél

Ablak rácsok minden nagyságban

Csatorna rostélyok

valamint használható különféle vasak kaphatók

KLEIN JAKAB

Ócska vasüzletében Piacz-u. főtrafik udvar.

Ócska vas és fém a legmagasabb árban vétetik.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

MIÉRT

van annyi utánzat?

MERT

a valódi Eisenstädter-téle

Linoleumpadló zománcz

a törv. bej. „vaslovag” védjeggyel a legjobb és legtartósabb puha padlóknak és konyhabutoroknak bemázolására.

Bejegyzett

Az Eisenstädter-téle

Védjegy

„Vas lovag”

Linoleum padló-zománcz egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartóság tekintetében eddig felülmúlhatatlan. Nagy ellenállóképességét fogva különböző hasonhangzást nevek alatt értéktelen utánzatokat hoznak forgalomba, miért is kérjen mindeuki kizárólag csak Eisenstädter-téle „Linoleum padló-zománcz” a törv. bejegyzett „Vas lovag” védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

lack- és festék-gyára.

Kapható Debreczenben: Békés Emil, Csanak József, Fegyverházi János, Fritsch Károly, Ganovszky Lajos, Geréby Fülöp Utóda, Kontsek Géza, Czeglédy és Polgár, Party Ferencz, Riekl József, Zelmos, Roth Antal, Szesztina Lajos, Komlóssy Lajos, Terzi József és Toth Kálmán czégeknek.

Thurzó fürdő

házilag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY

Hidegvizgyógyfürdő.

Szepesmegye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és feyveserdő közepette. — Kitünő forrásvíz. Állandó fürdőorvos: dr. Szemere Béla.

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: Gólniczbánya-Thurzófürdő. Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Karoly Gólniczbánya (Szepesm)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.